

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 374/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r. o., Fraňa Kráľa 2080, Čadca, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Bohuslav Majchrák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 107/18/1000-12 z 15. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) č. k. VII/2 Gv 107/18/1000-12 z 15. mája 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

1.1 Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor špeciálnej prokuratúry uznesením sp. zn. VII/2 107/18/1000 z 13. marca 2019 podľa § 215 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zastavil trestné stíhanie ██████████ a ██████████ ██████████ (ďalej len „obvinení“), stíhaných za obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ podal ako poškodený proti tomuto uzneseniu sťažnosť, na ktorej obsah bližšie odkázal aj v ústavnej sťažnosti a ktorú odôvodnil neprípustným výkladom a aplikáciou relevantných právnych noriem v rozpore s ich účelom. Napadnutým uznesením bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodná.

3. Sťažovateľ vyčíta špeciálnej prokuratúre nesprávne pochopenie trestnej veci a jej nesprávne rozhodnutie. V detailoch malo ísť o posúdenie úkonov obvinených súvisiacich so zvolaním mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti [REDACTED], na 10. september 2010, na ktorom ako členovia predstavenstva akceptovali listiny predložené [REDACTED] preukazujúce jeho právo vystupovať a konať v mene spoločnosti [REDACTED]. Právny názor o dostatočnej miere preukázania jeho oprávnenia konať na základe preložených listín v mene spoločnosti [REDACTED], je s poukazom na § 27 ods. 3 v spojení s § 194 ods. 5 a § 156 ods. 6 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov nesprávny, arbitrárny a zaujatý výklad práva je ústavne nesúladný. Sťažovateľ s poukazom na povinnosti členov štatutárnych orgánov vykonávať svoju funkciu a konať s odbornou starostlivosťou uvádza, za akých podmienok by sa obvinení zbavili svojej zodpovednosti a akými listinami by museli disponovať.

4. Špeciálna prokuratúra podľa sťažovateľa neuviedla žiadne relevantné dôvody právnej stránky veci, nevysporiadala sa so zásadnými argumentmi, neuviedla právne posúdenie veci ani skutočnosti tvoriace základ (rozhodnutia), uspokojila sa s povrchným prístupom obvinených ku skúmaniu listiny tvoriacej základ pre možnosť začať a dokončiť trestný čin, ďalej činnosť obvinených akosi len ospravedlňuje, že nemali povinnosť skúmať hodnovernosť (listiny). Sťažovateľ „nedostal najavo, že bol vypočutý a súčasne musí hľadať relevantné odpovede iba v rovine vlastných dohadov.“.

5. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vyniesol nálež, že označené práva sťažovateľa boli napadnutým uznesením špeciálnej prokuratúry porušené. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vrátiť vec špeciálnej prokuratúre na ďalšie konanie a uložiť špeciálnej prokuratúre povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

6.2 Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

6.3 Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

7.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

7.2 Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

8. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 Posúdenie náležitostí ústavnej sťažnosti a podmienok konania

9. Podanie sťažovateľa je ústavnou sťažnosťou v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preskúmal splnenie zákonom ustanovených podmienok konania pred ústavným súdom a zistil, že ústavnú sťažnosť podala oprávnená osoba – sťažovateľ ako účastník trestného konania na strane poškodeného (§ 122 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ je v konaní zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) na základe predloženého plnomocenstva výslovne udeleného na zastupovanie pred ústavným súdom. Návrh na začatie konania má ale obsahový nedostatok spočívajúci v nedostatočnom odôvodnení ústavnej sťažnosti.

10. Sťažovateľ neuvádza žiadne odôvodnenie týkajúce sa namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy, čo je neodstrániteľným nedostatkom esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 102/2019). Absencia tejto zákonnej náležitosti ústavnej sťažnosti je neospravedliteľná za situácie, keď je sťažovateľ zastúpený advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, a preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť vo vzťahu k tomuto článku odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.2 K prípustnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd následne skúmal prípustnosť návrhu podľa § 55 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

13. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z podstaty tejto ústavnej konštrukcie nepochybne vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie, prípadne postup orgánu verejnej moci, proti ktorému už sťažovateľ v danom prípade nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016 a I. ÚS 665/2016).

14. Medzi mimoriadne opravné prostriedky v trestnom konaní patrí aj inštitút zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (I. ÚS 447/2019). Právomoc rušiť takéto rozhodnutia má generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), a to na návrh, ako aj bez neho. Medzi rozhodnutia v prípravnom konaní, ktoré možno preskúmať uvedeným postupom, patria aj právoplatné uznesenia o zastavení trestného stíhania. Je to akási analógia ďalšieho

mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je dovolanie. Kým dovolanie umožňuje preskúmanie právoplatných konečných rozhodnutí vo veci samej, právomoc generálneho prokurátora sa týka právoplatných rozhodnutí prijatých v prípravnom konaní. Dotknutá strana trestného konania je oprávnená podať generálnemu prokurátorovi návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (porov. ŠIMOVČEK, I., JALČ, A., SZABOVÁ, E. *Revízia rozhodnutí v trestnom konaní*. Praha : Leges, 2015, s. 126 a nasl.). Sťažovateľ vzhľadom na už uvedené mal teda možnosť podať návrh na zrušenie uznesenia, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie obvinených. Takéto uznesenie je možné zrušiť do šiestich mesiacov (§ 364 ods. 3 Trestného poriadku).

15. Z podanej ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ tento mimoriadny opravný prostriedok využil. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuvádza žiadnu skutočnosť, ktorá by podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku v jeho veci vylučovala, a zároveň neuvádza žiadnu skutočnosť, ktorou by preukazoval dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Možno preto dospieť k záveru, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti nevyčerpal všetky opravné prostriedky, ktoré mu Trestný poriadok na ochranu ním označených základných práv, resp. práv účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený.

16. Ústavný súd teda uzatvára, že sťažovateľ len tvrdil, ale nepreukázal vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd. Ústavný súd preto v okolnostiach veci považoval vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, za nepreukázané.

17. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať (pokiaľ ide o trestnoprávne veci) od právnej ochrany poskytovanej orgánmi činnými v trestnom konaní a súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi až po ochranu poskytovanú ústavným súdom. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že orgány činné v trestnom konaní, ako aj všeobecné súdnictvo sú zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd

na úrovni ich právomocí (čl. 142 ods. 1, čl. 149 ústavy v spojení s § 1 Trestného poriadku). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, I. ÚS 185/2019).

18. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti uvedené v bodoch 12 a 17 konštatuje, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky na konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplývajúce z čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej sa už ústavný súd bližšie nezaoberal porušeniami čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy upravujúcimi všeobecné ústavné princípy, ktorých porušenie sťažovateľ navyše namietal práve v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože sa na tieto porušenia rovnako vzťahuje neprípustnosť, čo vedie k odmietnutiu ústavnej sťažnosti v tejto časti. Nezaoberal sa preto ani ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu